

2009:7 • 29. april 2009

Landbrugets samlede høstudbytte 2008

Resumé: Høsten af korn i 2008 blev på godt 9 mio. tons, hvilket er 10 pct. højere end i 2007. Høsten af raps blev med 629 mio. kg 7 pct. højere end året før, mens høsten af bælgssæd blev 14 mio. kg., hvilket er et fald på 26 pct.

Høsten af rodfrugter blev 4,2 mio. tons, hvilket er knap 2 pct. højere end i 2007. Der var fremgang for kartofler og nedgang for roer. Høsten af græs og grønfoder, som blev på 24,2 mio. tons, viser en stigning på godt 4 pct. Det skyldes primært en pæn stigning i høst af græs i om-drift.

Kort om statistikken: Statistikken viser arealer, gennemsnitsudbytter og produktion i henholdsvis mængder og foderenheder for landbrugsafgrøder.

Udviklingen i høsten

- Stor kornhøst* Høsten af korn blev med 9.074 mio. kg 10 pct. højere end i 2007. Årsagen til stigningen kan forklares med en stigning på 6 pct. i udbyttet og en stigning i arealet på 4 pct.
- Fremgang for de fleste kornarter* Vinterhvede og vårbyg udgjorde den største andel af kornhøsten. De udgjorde henholdsvis 55 pct. og 29 pct. af den samlede kornhøst i millioner kg. i 2008. Høsten af vinterhvede på 4.979 mio. kg. steg med 11 pct., mens høsten af vårbyg på 2.646 mio. kg steg med 18 pct. Høsten af triticales på 185 mio. kg. havde med 24 pct. den største stigning i høsten.

Udviklingen i høsten. 2005–2008

	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
	— mio. kg —				— indeks gnsn. 2005-2007 = 100 —			
Korn	9 283	8 632	8 220	9 074	106,6	99,1	94,4	104,2
Raps	342	435	589	629	75,2	95,5	129,3	138,2
Bælgssæd	53	32	19	14	152,0	92,4	55,6	40,2
Kartofler til melproduktion	889	747	950	948	103,1	86,7	110,2	109,9
Spisekartofler	540	496	540	624	102,8	94,4	102,7	118,9
Sukkerroer til fabrik	2 763	2 314	2 255	2 187	113,0	94,7	92,3	89,5
Majs til ensilering	4 637	5 246	5 372	6 256	91,2	103,2	105,6	123,0
Græs og kløver i omdriften	11 236	11 883	12 384	13 026	94,9	100,4	104,6	110,1

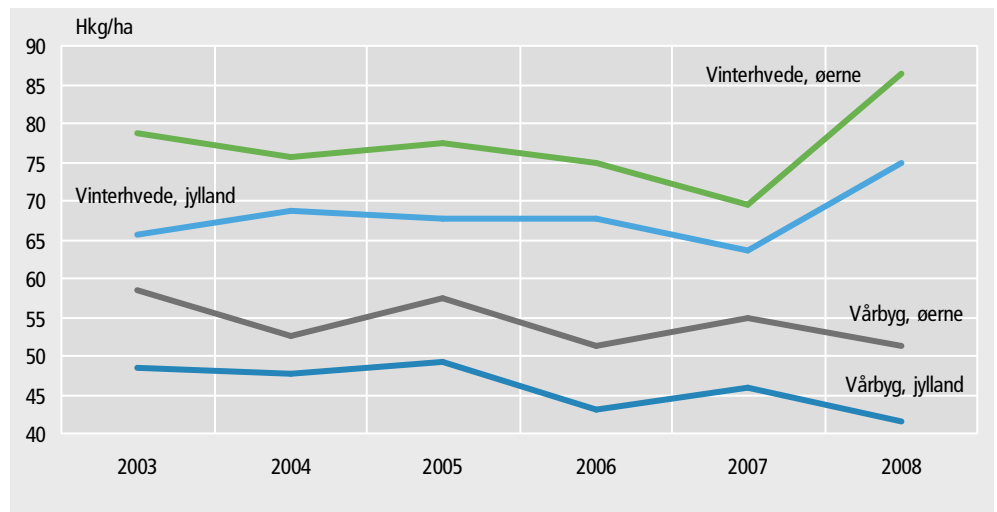
- Udsving i gennemsnitsudbytter* Høstudbyttet for korn er gennemsnitligt steget med 3,6 hkg. pr. ha. Kornudbytterne pr. hektar for de enkelte kornarter viser forskydninger i forhold til året før, jf. tabel 1. Den største stigning i kornudbytter var gennemsnitsudbyttet for vinterhvede med 13,4 hkg. pr. ha., mens det største fald var for havre med 9 hkg. pr. ha. Vårbyg, som var den største kornafgrøde efter vinterhvede, faldt med 3,7 hkg. pr. ha. Faldet skyldtes, at der var tørke i forsommeren 2008.

Den geografisk opdelte opgørelse viser, jf. tabel 2, at de højeste hektarudbytter i 2008 generelt opnåedes i Region Sjælland, mens de lavest blev registreret i Vestjylland. Gennemsnitsudbytterne på Øerne er højere end i Jylland, og forskellene i 2008 var

omtrent som i 2007. Figuren viser tillige at udbyttet af vinterhvede i hkg. pr. ha. var det største i de seneste 5 år såvel for ørerne som for Jylland, mens vårbyg såvel på ørerne som i Jylland havde det laveste udbytte i de sidste 5 år jf. figuren.

Udbytter i vinterhvede og vårbyg fordelt på Øerne og Jylland

Stigning for raps og fortsat nedgang for ærter

Høsten af raps blev 629 mio. kg i 2008, hvilket er knap 7 pct. højere end året før. Resultatet skyldes udelukkende et bedre udbytte, idet areal i vinterraps faldt, mens arealet med vårraps efterhånden er ubetydeligt. Rapshøsten er den største siden 1992. Høsten af bælgssæd, herunder markærter, er opgjort til 14 mio. kg, hvilket er 14 pct. lavere end i 2007. Over de seneste 10 år er produktionen af bælgssæd faldet fra en væsentlig til en marginal betydning og man er blandt andet gået over til at anvende andre foderstoffer som majs og soya.

Højere udbytter pr. hektar i kartofler

Høsten af kartofler blev med 1.705 mio. kg knap 5 pct. højere i 2008 end i 2007. Mel-kartoflerne, som med 56 pct. udgjorde af den største andel af den samlede produktion af kartofler, havde stort set samme høst som i 2007.

Høsten af spisekartoflerne, som udgjorde 37 pct. af den samlede kartoffelproduktion, steg med 16 pct. fra 2007 til 2008. Den større produktion skyldes primært højere udbytter pr. hektar men også stigende arealer.

Fald i arealet med sukkerroer til fabrik

Høsten af sukkerroer til fabrik blev på 2.187 mio. kg, hvilket er 3 pct. lavere end året før. Faldet skyldes en nedgang i arealet, mens hektarudbyttet blev lidt højere. Høsten af foderroer blev med 338 mio. kg knap 30 pct. højere end året før, hvilket skyldes større areal og udbytte.

Mere majs og sædskiftegræs

Høsten af majs blev med 6.256 mio. kg. godt 17 pct. højere end året før. Forklaringen er et øget areal og et øget udbyttet pr. hektar sammenlignet med 2007.

Produktionen af græs og kløver på marker i omdrift steg med godt 5 pct. til 13.026 mio. kg, en følge af et stigende areal, medens udbyttet, som i 2007 havde været rekord højt faldt med knap 8 pct. Produktion af helsæd i 2008 var med 839 tons. Sammenlignet med 2007 var det et markant fald på ca. en fjerdedel af den samlede produktion i 2007. Årsagen er dels et fald i arealet dels et væsentligt lavere udbytte bl.a. forårsaget af tørken i den første del af sommeren.

Flere foderenheder af græs og grønfoder

Opgjort i foderenheder var høsten af græs og grønfoder under et på 4.679 FE, hvilket er knap 4 pct. højere end i 2007. Græs i omdriften udgjorde 47 pct. af foderværdien i græs- og grøntfoder, majs udgjorde 35 pct. Produktionen af majs steg med 17 pct. fra 2007 til 2008 og produktionen af majs er på de sidste 10 år blevet fordoblet.

<i>Mere halm bjærget</i>	Mængden af produceret halm blev godt 25 pct. højere i 2008 end i 2007, en følge af at der er bjærget halm fra et større areal og at udbyttet blev lidt større. Mængdeberegningen, som følger mængden af korn viser 3.868 mio. kg bjærget halm, mens mængden af ikke-bjærget halm er opgjort til 1.794 mio. kg. Det vil sige at 32 pct. af halmen ikke bjærges, hvilket er lidt mindre end i 2007. Beregningerne er dog behæftet med en vis usikkerhed.
<i>Knap halvdelen af den bjærgede halm anvendes til fyring</i>	Opgørelsen af halmanvendelsen for 2008 viser en pæn stigning i mængderne bjærget såvel til fyring som til foder og andre anvendelser. Af den bjærgede halm anvendtes 46 pct. til energi og 33 pct. til foder, mens resten anvendes til andre formål herunder strøelse. Opgørelsen af halmproduktion og anvendelsen heraf er behæftet med nogen usikkerhed.

Baggrundsoplysninger

<i>Mere information</i>	www.dst.dk/stattabel/1025 hvor resultaterne også er opgjort på landsdele og regioner.
<i>Seneste offentliggørelse</i>	<i>Landbrugets samlede høstudbytte 2007</i> udkom 17. april 2008 i serien <i>Landbrug 2008:5</i> (Statistiske Efterretninger).
<i>Næste offentliggørelse</i>	<i>Landbrugets samlede høstudbytte 2009</i> forventes at udkomme april 2009 i serien <i>Landbrug</i> (Statistiske Efterretninger).
<i>Henvendelse</i>	Korn, raps, bælgssæd og halm: Merete Lisager, tlf. 39 17 33 87, mpr@dst.dk Rodfrugt, græs og grønfoder: Torben Pedersen, tlf. 39 17 33 82, tpe@dst.dk

Kilder og metoder

<i>Læs mere i varedeklarationerne</i>	På www.dst.dk/varedeklaration/833 og 834 er der mere omfattende beskrivelser af kilder og metoder ved opgørelsen af Landbrugets samlede høst. Beskrivelser er opdelt på henhold høst af korn, raps og bælgssæd og høst af grovfoder.
<i>Formålet med statistikken</i>	Opgørelsen af landbrugets høst har til formål at belyse høstudbytter, produktion og foderværdi af vegetabiliske landbrugsprodukter. Opgørelsen anvendes tillige til beregning af landbrugets bruttofaktoriindkomst. Produktion af frø til udsæd og af gartneriprodukter er ikke omfattet af opgørelsen.
<i>Relation til EU-statistik</i>	Opgørelsen knytter sig til to EU-retsakter, om henholdsvis høst af korn og høst af andre landbrugsafgrøder, og resultaterne formidles til Eurostat. Der findes således sammenlignelige oplysninger for øvrige EU-medlemslande. Høstresultater for alle EU-lande kan ses på http://epp.eurostat.cec.eu.int/
<i>Generel metode</i>	De høstede mængder opgøres ved at kombinere arealer fra Direktoratet for FødevareErhverv med gennemsnitsudbytter beregnet ud fra særskilte gennemførte tællinger. Fordelingen af arealerne på landsdele er sket ud fra en foreløbig kørsel af landbrugs- og gartneritællingen 2008.
<i>Høstudbytter for korn, raps og bælgssæd</i>	Der indsamles hvert år oplysninger fra knap 3000 landbrug om udbyttet af korn, raps og bælgssæd samt om anvendelse af halm fra arealerne. Opgørelsen er stratificeret efter arealstørrelse, landsdele og regioner.
<i>Høstudbytter for kartofler, rodfrugter, græs og grønfoder</i>	Der indsamles hvert år oplysninger fra konsulenter i landbruget. De giver deres vurdering af gennemsnitsudbytter i de områder, de rådgiver i. Oplysningerne indberettes i enten mængde eller foderenheder for de respektive afgrøder. For nogle afgrøder oplyses særskilt udbytter for økologisk produktion.

Omregningsfaktorer Beregningen af halmmængder samt omregninger mellem mængde og foderenheder for de enkelte afgrøder sker ud fra omregningsfaktorer. Der er i 2008 anvendt de samme faktorer som i 2007. Faktorerne kan ses i varedeklarationen.

Tabel 1. Opgørelsen af landbrugets samlede høstudbytte

	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	1.000 ha		hkg/ha		mio. kg		mio. FE	
I alt	.	.	.	.	.	.	15 161	16 410
Korn (kerne) i alt	1 448	1 503	56,8	60,4	8 220	9 074	8 126	8 976
Vinterhvede	681	629	65,8	79,2	4 482	4 979	4 590	5 099
Vårhvede	8	10	46,8	41,3	37	40	38	41
Rug	30	29	44,7	52,4	135	152	135	152
Triticale	32	35	46,5	52,7	150	185	150	185
Vinterbyg	170	129	50,5	58,2	856	751	818	717
Vårbyg	462	588	48,7	45,0	2 248	2 646	2 147	2 527
Havre og blandsæd	66	84	47,5	38,5	312	322	248	256
Raps i alt	179	172	32,8	36,6	589	629	1 003	1 072
Vinterraps	178	172	32,9	36,6	586	628	998	1 069
Vårraps	1	1	24,7	34,5	3	2	5	3
Bælgsæd i alt	6	4	33,6	31,5	19	14	21	15
Heraf markært	4	3	33,1	32,0	14	11	15	12
Halm i alt, der er bjærget	983	1 149	31,2	33,7	3 071	3 868	575¹	729¹
Heraf halm af korn, der er bjærget	961	1 098	31,3	33,7	3 006	3 701	559 ²	687 ²
Rodfrugter (rod) i alt	84	82	491	518	4 143	4 219	925	940
Læggekartofler	5	5	299	298	136	133	26	25
Kartofler til melproduktion	21	19	458	492	950	948	258	258
Spisekartofler	16	17	339	369	540	624	106	123
Sukkerroer til fabrik	39	36	572	600	2 255	2 187	488	473
Fodersukkerroer og anden rodfrugt til foder	4	5	700	720	262	338	47	61
Græs og grønfoder i alt	712³	743³	.	.	23 240	24 218	4 511	4 679
Lucerne	4	4	569	484	219	191	29	26
Majs til ensilering	145	159	372	394	5 372	6 256	1 423	1 658
Korn til ensilering mv.	61	55	186	154	1 126	839	314	234
Græs og kløver i omdriften	270	308	459	423	12 384	13 026	2 104	2 213
Græs og kløver uden for omdriften	233	218	146	152	3 402	3 310	542	527
Efterslæt, korn og helsæd	126	114	59	52	738	596	99	80

Anm. Som følge af afrundinger kan summen af de enkelte tal i tabellen afvige fra totalerne.

¹ Heraf blev i 2007 og 2008 anvendt hhv. 200 og 242 mio. foderenheder til foder.

² Heraf blev i 2007 og 2008 anvendt hhv. 200 og 232 mio. foderenheder til foder.

³ Ekskl. arealer med efterslæt.

Tabel 2. Gennemsnitlige høstudbytter. 2008

	Vinter- hvede	Vår- hvede	Rug	Triticale	Vinter- byg	Vårbyg	Havre	Vinter- raps	Vårraps	Mark- ært
	hkg/ha									
Hele landet	79,2	41,3	52,4	52,7	58,2	45,0	38,5	36,6	34,5	32,0
Region Hovedstaden	77,1	42,3	58,9	51,3	63,9	43,3	36,3	40,1	...	31,8
København og Nordsjælland	73,4	28,6	58,8	48,5	58,7	41,1	34,1	37,5	...	31,8
Bornholm	80,7	69,5	61,9	53,9	68,6	49,3	46,8	44,5	...	31,8
Region Sjælland	88,7	48,4	66,2	55,8	67,8	53,2	40,2	40,1	36,1	41,1
Region Syddanmark	79,2	31,2	49,0	52,7	57,4	41,8	34,8	36,8	36,0	29,3
Fyn	85,5	39,1	72,4	58,6	63,0	48,0	40,0	41,7	39,9	35,5
Syddjylland	74,7	29,2	45,1	51,6	55,3	39,1	34,0	33,6	35,5	22,2
Region Midtjylland	75,6	41,0	47,7	49,3	57,1	42,6	39,8	35,1	36,5	29,8
Østjylland	77,8	36,8	51,4	54,5	62,5	41,4	40,7	37,1	35,2	30,5
Vestjylland	71,7	43,5	42,5	43,7	49,3	43,1	39,2	31,5	46,2	28,0
Region Nordjylland	74,0	44,9	53,9	56,5	54,7	42,5	41,3	34,5	22,1	19,7

Tabel 3. Halmudbytte og anvendelse af halm

	Halm i alt	Ej bjærget halm	Bjærget halm	Anvendt til:		
				Fyring	Foder	Andet
	mio. kg					
2008	5 662	1 794	3 868	1 795	1 284	789
Korn	5 089	1 388	3 701	1 666	1 271	764
Raps	566	400	166	128	13	25
Bælgsæd	7	6	1	1	0	-
2007	5 146	2 074	3 071	1 412	1 063	597
2006	5 235	2 231	3 005	1 379	988	638
2005	5 524	2 271	3 253	1 450	1 038	765
2004	5 488	2 385	3 103	1 258	1 153	692
2003	5 414	1 998	3 416	1 440	788	1 188
2002	5 667	2 004	3 663	1 347	959	1 357
2001	6 027	2 593	3 434	986	1 390	1 059
2000	6 100	2 401	3 699	1 096	1 655	949
1999	5 859	2 253	3 606	1 050	1 597	958
1998	6 298	2 531	3 766	1 028	1 786	952

LANDBRUG 2009:7

Statistiske Efterretninger
ISSN, 1601-0914
www.dst.dk/efterretninger

Salg: Tlf. 39 17 30 20 (hele døgnet), publsalg@dst.dk
Abonnement for 2009: 370 kr. som pdf.
Løssalg: 56 kr. Ekspeditionsgebyr: 15 kr. indland, 15 kr. udland
© Danmarks Statistik, Sejrøgade 11, 2100 København Ø

Signaturforklaring:

- Nul
- 0 Mindre end 0,5 af den anvendte enhed
- 0,0 Mindre end 0,05 af den anvendte enhed
- Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
- .. For usikker til at kunne angives eller diskretionshensyn
- ... Oplysning foreligger ikke
- * Foreløbige eller anslåede tal
- | Vandret eller lodret streg markerer databrud i en tidsserie.
Oplysningerne fra før og efter databruddet er ikke fuldt sammenlignelige.
Som følge af afrundinger kan summen af tallene i tabellerne afvige fra totalen.